

Brussel, 28.1.2025
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van de douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Het doel van dit voorstel voor een verordening is, in overeenstemming met de conclusies van de Europese Raad van 17 oktober 2024¹, de douanerechten te verhogen die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde landbouwproducten die momenteel zijn ingedeeld onder de hoofdstukken 1, 2, 4 tot en met 24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 en 53 van de gecombineerde nomenclatuur (GN) en van bepaalde meststoffen die momenteel zijn ingedeeld onder hoofdstuk 31 van de GN, van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus. Het voorstel verhoogt de toepasselijke invoerrechten voor landbouwproducten uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus aanzienlijk en met onmiddellijke ingang, terwijl de tariefverhogingen voor meststoffen geleidelijk zullen plaatsvinden, gedurende een overgangsperiode van drie jaar. Bovendien wordt die goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus de toegang tot de tariefcontingenten van de Unie onttrokken.

In 2023 bedroeg de invoer in de Unie van de onder de voorgestelde verordening vallende landbouwproducten uit de Russische Federatie (“de betrokken landbouwproducten”) 2,9 miljoen ton, met een waarde van 380 miljoen EUR (volgens gegevens van Eurostat). De “erga omnes”-tarieven van de Unie (d.w.z. de momenteel toegepaste meestbegunstigingsrechten) voor die betrokken landbouwproducten lopen sterk uiteen. Er vindt geen handel plaats in landbouwproducten waarvoor reeds hoge meestbegunstigingsrechten gelden. Landbouwproducten uit de Russische Federatie waarvoor geen of slechts relatief lage meestbegunstigingsrechten gelden, worden daarentegen nog steeds in de Unie ingevoerd omdat er de meestbegunstigingsrechten geen aanzienlijke belemmering vormen voor hun toetreding tot de markt van de Unie.

In 2023 vertegenwoordigden de soorten meststoffen die onder de voorgestelde verordening vallen (“de betrokken meststoffen”) meer dan 70 % van het totale meststoffenverbruik in de Unie. Volgens Eurostat bedroeg de invoer uit alle derde landen 14 miljoen ton, met inbegrip van de invoer uit de Russische Federatie, die 3,6 miljoen ton bedroeg (ter waarde van 1,28 miljard EUR) — dus meer dan 25 % van de totale invoer van de Unie (uitgedrukt in ton). De producenten in de Unie voorzien in de rest van de vraag in de Unie naar deze soorten meststoffen, en de uitvoer van deze producten door de Unie naar de rest van de wereld bedroeg in 2023 in totaal 8 miljoen ton. Voor alle betrokken meststoffen zijn de “erga omnes”-tarieven van de Unie (d.w.z. de momenteel toegepaste meestbegunstigingsrechten) vastgesteld op 6,5 %, wat een laag tarief is en geen aanzienlijke belemmering vormt voor de invoer ervan uit de Russische Federatie in de Unie.

De huidige invoer van de betrokken landbouwproducten en meststoffen is een vorm van afhankelijkheid van de Russische Federatie, die, indien zij niet wordt aangepakt, de voedselzekerheid van de Unie zou kunnen aantasten en, met name in het geval van meststoffen, de Unie bijzonder kwetsbaar zou kunnen maken voor mogelijke dwangmaatregelen van de Russische Federatie. De invoer van de betrokken meststoffen uit de Russische Federatie neemt reeds toe en deze toename zou kunnen versnellen als aanzienlijke

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/105jo3bj/st00025nl24.pdf>.

hoeveelheden naar de Unie worden verlegd, aangezien de Russische Federatie de betrokken meststoffen in zeer grote hoeveelheden produceert. Een dergelijke potentiële toename van de invoer uit de Russische Federatie zou de markt van de Unie voor die goederen verstoren en schade toebrengen aan de producenten van stikstofhoudende meststoffen in de Unie, die moeilijkheden ondervinden om te concurreren met de invoer uit de Russische Federatie in een tijd waarin de gasprijzen in de Unie hoog blijven. Het voortbestaan van de stikstofmeststoffenindustrie van de Unie op lange termijn is van cruciaal belang voor de voedselzekerheid van de Unie, omdat de meststoffen in kwestie essentieel zijn voor de groei van planten en een cruciale rol spelen bij het behoud van het vermogen van de landbouwsector van de Unie om levensmiddelen te produceren. Daarom is het van essentieel belang de toenemende afhankelijkheid van de invoer van de betrokken meststoffen uit de Russische Federatie aan te pakken en de levensvatbaarheid van een autonome stikstofmeststoffenindustrie van de Unie in stand te houden om de voedselzekerheid van de Unie te waarborgen en te handhaven. Het huidige niveau van de invoer van de betrokken landbouwproducten is niet vergelijkbaar met dat van de betrokken meststoffen, maar de huidige stand van de betrekkingen tussen de Unie en de Russische Federatie betekent dat de ontwikkeling van een afhankelijkheid in de toekomst moet worden voorkomen. Het voorkomen daarvan valt echter niet te waarborgen als de tarieven voor de betrokken landbouwproducten op het huidige niveau blijven.

De voorgestelde tariefmaatregelen zouden ervoor zorgen dat de Russische Federatie niet commercieel profiteert van voortzetting van de uitvoer naar de Unie. Dit zou in overeenstemming zijn met de belangen van de Unie en met het recht en de beleidsmaatregelen van de Unie, met name die welke ten aanzien van de Russische Federatie en de Republiek Belarus worden toegepast in de context van de niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde agressie van de Russische Federatie tegen Oekraïne en de steun die de Republiek Belarus daaraan blijft verlenen.

De Republiek Belarus voert beperkte hoeveelheden van de betrokken landbouwproducten en meststoffen uit (92 miljoen EUR aan landbouwproducten en 29,6 miljoen EUR aan meststoffen in 2023). Zij is dus geen belangrijke producent of exporteur van deze goederen. Het toepassingsgebied van de voorgestelde verordening omvat niettemin de Republiek Belarus vanwege haar nauwe politieke en economische banden met de Russische Federatie en om te voorkomen dat de invoer uit de Russische Federatie via de Republiek Belarus illegaal en frauduleus wordt omgeleid indien de tarieven van de Unie op de invoer van de betrokken goederen van oorsprong uit of ingevoerd uit de Republiek Belarus ongewijzigd zouden blijven. Gezien de voortdurende toenadering en de toenemende handel tussen de Republiek Belarus en de Russische Federatie is het passend de betrokken goederen uit de Republiek Belarus op dezelfde wijze te behandelen als die uit de Russische Federatie.

De voorgestelde verordening zou de tarieven voor de betrokken goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus verhogen tot een niveau dat hoog genoeg is om de invoer van deze goederen een halt toe te roepen. Voor alle betrokken landbouwproducten zouden de rechten op de invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus in de Unie met een ad-valoremrecht van 50 % worden verhoogd. Om te voorkomen dat de betrokken landbouwproducten van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus op de markt van de Unie worden gebracht tegen de lagere rechten die in het kader van de tariefcontingenten van de Unie van toepassing zijn, moeten goederen van oorsprong uit of direct of indirect uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus ook worden uitgesloten van de toepassing van verlaagde tarieven in het kader van die contingenten. Voor

de betrokken meststoffen zou het tarief, naast het bestaande ad-valoremrecht van 6,5 %, worden onderworpen aan een aanvullend specifiek recht dat geleidelijk zou stijgen, te beginnen met 40 EUR of 45 EUR per ton, afhankelijk van het type meststof (wat overeenkomt met ongeveer 13 % in ad-valoremequivalent), tot een prohibitief niveau van respectievelijk 315 EUR of 430 EUR per ton (een niveau van ongeveer 100 % in ad-valoremequivalent), dat drie jaar na het begin van de toepassing van de voorgestelde verordening zou worden bereikt. Binnen de overgangperiode van drie jaar zullen deze prohibitieve tarieven ook worden toegepast indien goederen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus boven bepaalde gespecificeerde hoeveelheden worden ingevoerd.

De voorgestelde verordening zal naar verwachting geen negatieve gevolgen hebben voor de mondiale voedselzekerheid. Ten eerste zou de verhoging van de Unietarieven alleen van toepassing zijn op de invoer in de Unie en derhalve geen gevolgen hebben voor de doorvoer van de betrokken goederen vanuit de Russische Federatie of de Republiek Belarus over het grondgebied van de Unie naar derde landen. Ten tweede zal de stijging van de invoerrechten van de Unie naar verwachting de stromen van deze invoer naar de Unie aanzienlijk verminderen, waardoor de hoeveelheden betrokken goederen die beschikbaar zijn voor derde landen – en met name ontwikkelingslanden – ook nog eens zullen toenemen.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

De instelling van invoerrechten op de betrokken goederen valt onder de gemeenschappelijke handelspolitiek van de Unie, zoals neergelegd in de artikelen 206 en 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Dit komt overeen met “tariefwijzigingen” als bedoeld in artikel 207, lid 1, VWEU en bouwt voort op de mogelijkheid om producten van oorsprong uit de Russische Federatie de meestbegunstigingsbehandeling te ontzeggen, die tot uiting kwam in de “Gezamenlijke verklaring over de agressie van de Russische Federatie tegen Oekraïne met de steun van Belarus”, afgelegd door de Unie en verschillende andere leden van de Wereldhandelsorganisatie in Genève op 17 maart 2022². Dit is reeds in de praktijk gebracht in verschillende verordeningen, waaronder de verordening waarmee de Unie hogere tarieven heeft ingesteld op de invoer van bepaalde landbouwproducten uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus³.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

De voorgestelde verhogingen van de douanerechten op bepaalde landbouwproducten en meststoffen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus die in dit voorstel zijn opgenomen, zouden in overeenstemming zijn met de beperkende maatregelen die de Unie tegen deze landen heeft genomen naar aanleiding van de niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde militaire agressie van de Russische Federatie tegen Oekraïne en de steun die de Republiek Belarus blijft verlenen aan de agressie van de Russische Federatie. De tariefverhogingen in dit voorstel voor een verordening zouden derhalve voldoen aan het vereiste van artikel 21, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie om te zorgen voor samenhang tussen de verschillende onderdelen van het externe optreden van de Unie. Zij zouden ook in overeenstemming zijn

² https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en.

³ Verordening (EU) 2024/1652 van de Raad van 30 mei 2024 tot wijziging van bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 met betrekking tot de tarief- en statistieknamenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief.

met artikel 207, lid 1, VWEU, waarin is bepaald dat de gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gevoerd in het kader van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag van dit voorstel is artikel 207, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

De gemeenschappelijke handelspolitiek is overeenkomstig artikel 3, lid 1, punt e), VWEU een exclusieve bevoegdheid van de Unie, waardoor het subsidiariteitsbeginsel niet van toepassing is.

- **Evenredigheid**

Dit voorstel voor een verordening is noodzakelijk voor de uitvoering van de gemeenschappelijke handelspolitiek, met als doel de invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus in de Unie te verminderen. Deze daling is het gevolg van de bezorgdheid dat die invoer de bestaande afhankelijkheden vergroot en derhalve een negatief effect heeft op de voedselzekerheid van de Unie. De voorgestelde verordening is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel en gaat niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen van de Verdragen te verwezenlijken, met name de noodzaak om te voorkomen dat de betrokken landbouwproducten en meststoffen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus de markt van de Unie voor die goederen en de goede werking van de douane-unie verstoren. Die goederen mogen derhalve geen toegang hebben tot de markt van de Unie onder voorwaarden die even gunstig zijn als de voorwaarden die van toepassing zijn op de invoer van dergelijke goederen uit andere derde landen. De evenredigheid wordt gewaarborgd door het feit dat de voorgestelde verordening de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief die van toepassing zijn op de invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus zou verhogen, en door het feit dat dit noodzakelijk is om die invoer te beperken wanneer de huidige tarieven op nul of een laag niveau zijn vastgesteld. De verhoging is noodzakelijk om de mogelijkheid voor de Russische Federatie en de Republiek Belarus om hun uitvoer naar de Unie als wapen te gebruiken, te beperken. De voorgestelde verhoging van de tarieven beperkt de uitoefening van bepaalde grondrechten, maar doet dit alleen voor zover dit nodig is om de doelstellingen ervan te verwezenlijken.

- **Keuze van het instrument**

Dit voorstel is in overeenstemming met artikel 207, lid 2, VWEU, dat voorziet in maatregelen in het kader van de gemeenschappelijke handelspolitiek waarmee tariefwijzigingen worden vastgesteld in de vorm van een verordening.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Niet van toepassing.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Niet van toepassing.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Niet van toepassing.

- **Effectbeoordeling**

Gezien het huidige vermogen van de Russische Federatie om haar uitvoer van bepaalde landbouwproducten, en met name de betrokken meststoffen, te gebruiken om de markten van de Unie te destabiliseren, de voedselzekerheid van de Unie negatief te beïnvloeden en de eenheid van de Unie bij het ondersteunen van Oekraïne te ondermijnen, alsook in het licht van de steun van de Republiek Belarus voor het optreden van de Russische Federatie, is het belangrijk dat de voorgestelde verordening met spoed in werking treedt om de rechten die van toepassing zijn op de betrokken goederen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus zo spoedig mogelijk te verhogen. Er is dan ook geen effectbeoordeling uitgevoerd voor de voorgestelde verordening. Verwacht wordt dat de voorgestelde maatregel de invoer in de Unie van de betrokken goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus aanzienlijk zal verminderen en dat dit zal leiden tot een verdere diversificatie van de bevoorrading met die goederen van buiten de Russische Federatie en de Republiek Belarus.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

De maatregel leidt niet tot een onevenredige verhoging van de regeldruk voor bedrijven en overheidsinstanties.

- **Grondrechten**

Het voorstel is in overeenstemming met het mensenrechtenbeleid van de Unie en met het Handvest van de grondrechten. Voor zover de instelling van invoerrechten in de Unie gevolgen heeft voor de vrijheid om internationale handel te drijven als onderdeel van de vrijheid van beroepsactiviteit, het recht op eigendom of andere grondrechten, waaronder gelijke behandeling, kan deze instelling worden beschouwd als een rechtmatig optreden van de Unie dat in overeenstemming is met het Handvest van de grondrechten. De reden hiervoor is dat deze actie in overeenstemming is met de vereisten dat zij wordt ondernomen op basis van een passende rechtsgrondslag, door de bevoegde instanties, en ter verwezenlijking van de legitieme doelstelling om de invoer van bepaalde goederen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus commercieel te benadelen teneinde diversificatie van de voorziening buiten deze twee landen te bevorderen door meer binnenlandse productie in de Unie en alternatieve invoer uit andere derde landen te bevorderen. De voorgestelde verordening zou ook ernstige verstoringen van de relevante markten en het gebruik van de uitvoer van de betrokken goederen als wapen door de Russische Federatie en de Republiek Belarus voorkomen, en zou de goede werking van de markten van de Unie waarborgen op een wijze die in overeenstemming is met zowel de huidige maatregelen van het externe optreden van de Unie als het evenredigheidsbeginsel. Wat in het bijzonder de gelijke behandeling betreft, beantwoordt het feit dat hogere invoerrechten worden opgelegd aan importeurs van bepaalde landbouwproducten en meststoffen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus — maar niet aan importeurs van goederen die niet van oorsprong zijn uit of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus — aan een van de doelstellingen van het externe optreden van de Unie. Dat betreft de legitieme

beleidsdoelstelling van de Unie om dergelijke invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus terug te dringen en de markten van de Unie te beschermen tegen misbruik van de handel in de betrokken goederen om de markten van de Unie of de politieke stabiliteit en solidariteit van de Unie te destabiliseren.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De voorgestelde verordening zou geen financiële gevolgen hebben voor de uitgaven en slechts een zeer beperkte financiële impact op de ontvangsten. Wanneer de voorgestelde verordening volledig wordt toegepast, zou de inning van de verhoogde douanerechten overeenkomstig de voorgestelde verhogingen naar verwachting minimaal zijn (bijna nul), omdat de voorgestelde verhoging van de rechten waarschijnlijk de invoerstromen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus tot verwaarloosbare hoeveelheden zou verminderen.

Omgekeerd kunnen bepaalde begrotingsverliezen worden verwacht omdat de eigen middelen die voor de begroting van de Unie worden gegenereerd, waarschijnlijk zouden afnemen. De exacte waarde van de begrotingsverliezen zou afhangen van de wijze waarop de invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus zou worden vervangen. Enerzijds zou de vervanging van deze invoer door binnenlandse productie binnen de Unie of door preferentiële invoer (met name van meststoffen uit Algerije en Egypte) leiden tot een vermindering van de eigen middelen. Anderzijds zou de vervanging ervan door een toename van de invoer uit andere derde landen die geen preferentiële partners zijn, de eigen middelen niet verminderen, omdat deze extra nieuwe invoer hetzelfde niveau van gemeenschappelijke douanetarieven zou genereren als de invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus die zij zouden vervangen. Zodra de voorgestelde verordening volledig van toepassing is, wordt het effect op de traditionele eigen middelen van de begroting van de Unie derhalve geraamd op een verlies van maximaal 84 miljoen EUR (d.w.z. 75 % van de totale tariefinkomsten voor 2023 van 112 miljoen EUR) in een scenario waarin alle bestaande invoer uit de Unie uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus wordt vervangen door de binnenlandse productie en preferentiële invoer van de Unie.

Het inkomstenverlies aan traditionele eigen middelen bij volledige toepassing van de maatregel zou worden gecompenseerd door het bruto nationaal inkomen (bni) van de lidstaten op basis van bijdragen aan de middelen. Verwacht wordt echter dat tijdens de eerste drie jaar van toepassing van de voorgestelde maatregelen extra tariefinkomsten in verband met hogere tarieven op de resterende invoer van stikstofhoudende meststoffen uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus de inkomstenverliezen als gevolg van lagere ingevoerde hoeveelheden gedeeltelijk of mogelijk zelfs volledig zouden compenseren. Men zou dan ook kunnen verwachten dat het nettoverlies aan inkomsten voor deze goederen in de traditionele eigen middelen in deze eerste periode van drie jaar bijna nul zou zijn.

Het financieel memorandum bevat nadere informatie over de gevolgen van de voorgestelde verordening voor de begroting.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Online rapportage over de ontwikkeling van de invoer in de Unie van de betrokken landbouwproducten en meststoffen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks

uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus is beschikbaar op speciale websites van de Europese Commissie (Eurostat)⁴.

- **Toelichtende stukken (bij richtlijnen)**

Niet van toepassing.

- **Artikelsgewijze toelichting**

De voorgestelde verordening zou verhinderen dat bepaalde landbouwproducten en meststoffen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus toegang krijgen tot de markt van de Unie onder voorwaarden die even gunstig zijn als de voorwaarden die van toepassing zijn op de invoer van dezelfde goederen van andere oorsprong. Dit zou gebeuren door de invoerrechten op al deze goederen te verhogen, nl. met een ad-valoremrecht van 50 % voor landbouwproducten en een geleidelijke verhoging van de tarieven voor meststoffen met een niveau van 40 EUR of 45 EUR per ton (afhankelijk van het type meststof) totdat het aanvullende tarief drie jaar na het begin van de toepassing van de beperkende maatregelen het prohibitieve tariefniveau bereikt van maximaal 315 EUR of 430 EUR per ton. Binnen de overgangsperiode van drie jaar zullen deze prohibitieve tarieven ook worden toegepast wanneer goederen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus worden ingevoerd boven bepaalde gespecificeerde hoeveelheden. Bovendien zouden de goederen die van oorsprong zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus evenmin in aanmerking komen voor de tariefcontingenten van de Unie voor die goederen. Die tariefcontingenten bieden toegang tot de markt van de Unie tegen een lager tarief dan de voorgestelde nieuwe tarieven.

⁴

[Homepage Eurostat.](#)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van de douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De invoer in de Unie van ureum en stikstofhoudende meststoffen uit de Russische Federatie was in 2023 met 3,6 miljoen ton aanzienlijk en nam in 2024 nog eens aanzienlijk toe ten opzichte van 2023. Het niveau van de invoer in de Unie uit de Russische Federatie van de onder deze verordening vallende landbouwproducten (“de betrokken landbouwproducten”) is voor de meeste goederen relatief laag, maar zou aanzienlijk kunnen toenemen als de huidige marktomstandigheden aanhouden.
- (2) De invoer van de onder deze verordening vallende meststoffen (“de betrokken meststoffen”) weerspiegelt momenteel een situatie van economische afhankelijkheid van de Russische Federatie. Bovendien zou de invoer van de betrokken landbouwproducten kunnen leiden tot een vergelijkbare, bijkomende economische afhankelijkheid van de Russische Federatie, wat in de huidige omstandigheden moet worden voorkomen en beperkt om de markten van de Unie te beschermen en de voedselzekerheid van de Unie te waarborgen.
- (3) De gemeenschappelijke “erga omnes”-douanerechten van de Unie zijn de momenteel toegepaste meestbegunstigingsrechten op de invoer van de betrokken landbouwproducten en meststoffen. Zij lopen momenteel sterk uiteen. Afhankelijk van het goed zijn sommige tarieven op nul of een zeer laag niveau vastgesteld, terwijl andere zo hoog zijn dat er geen handel plaatsvindt.
- (4) De aanhoudende invoer van de onder deze verordening vallende landbouwproducten en meststoffen uit de Russische Federatie onder de huidige voorwaarden zou de Unie kwetsbaar kunnen maken voor dwangmaatregelen van de Russische Federatie. Een mogelijke toename van de invoer van de betrokken goederen uit de Russische Federatie zou met name de markt van de Unie kunnen verstoren en negatieve gevolgen kunnen hebben voor de producenten in de Unie. Daarom moeten passende tariefmaatregelen worden genomen om de huidige en potentiële economische afhankelijkheid van de Unie van de invoer van die goederen uit de Russische Federatie aan te pakken. Dit moet gebeuren door een einde te maken aan de huidige situatie waarin zij de markt van de Unie binnenkomen onder voorwaarden die even gunstig

zijn als die welke gelden voor goederen van andere oorsprong die een meestbegunstigingsbehandeling krijgen.

- (5) Momenteel neemt de invoer van de betrokken meststoffen uit de Russische Federatie al toe, en deze kan snel nog verder toenemen als een groter aandeel van de Russische productie wordt verlegd naar de Unie. Een dergelijke potentiële toename van de invoer uit de Russische Federatie zou de markt van de Unie voor die goederen verstoren en schade toebrengen aan de producenten van stikstofhoudende meststoffen in de Unie, die reeds moeite hebben om te concurreren met de invoer uit de Russische Federatie omdat de gasprijzen in de Unie hoog blijven. Het voortbestaan van de stikstofmeststoffenindustrie van de Unie op lange termijn is van cruciaal belang voor de voedselzekerheid van de Unie, omdat de landbouwsector van de Unie deze meststoffen nodig heeft om voedsel te produceren. Het aanpakken van de toenemende afhankelijkheid van de invoer van de betrokken meststoffen uit de Russische Federatie en het behoud van de levensvatbaarheid van een autonome stikstofmeststoffenindustrie van de Unie zijn daarom van essentieel belang om de voedselzekerheid van de Unie te waarborgen en te handhaven. Om een toekomstige afhankelijkheid van de invoer van landbouwproducten uit de Russische Federatie te voorkomen, moeten ook voor deze producten de tariefniveaus worden aangepast.
- (6) De tariefmaatregelen moeten ook worden genomen ten aanzien van de Republiek Belarus, om te voorkomen dat potentiële invoer uit de Russische Federatie naar de Unie wordt verlegd via de Republiek Belarus, gezien haar nauwe politieke en economische banden met de Russische Federatie. Dit zou kunnen gebeuren als de tarieven van de Unie op de invoer van goederen uit de Republiek Belarus ongewijzigd zouden blijven.
- (7) De invoer van de betrokken landbouwproducten en meststoffen die van oorsprong zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus, moet derhalve aan hogere douanerechten worden onderworpen dan de invoer uit andere derde landen.
- (8) De invoer uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus mag niet in aanmerking komen voor lagere tarieven in het kader van de tariefcontingenten van de Unie op basis van de meestbegunstigingsbehandeling. De verlaagde rechten die zijn vastgesteld in de tariefcontingenten van de Unie voor de in de bijlagen I en II bij deze verordening vermelde goederen, mogen derhalve niet van toepassing zijn op goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus naar de Unie.
- (9) De beoogde verhoging van de douanerechten zal naar verwachting geen negatieve gevolgen hebben voor de mondiale voedselzekerheid, aangezien de verhoging van de tarieven alleen van toepassing is op de invoer in de Unie en geen gevolgen heeft voor onder de verordening vallende goederen die slechts door het grondgebied van de Unie worden doorgevoerd naar derde landen van eindbestemming. Integendeel, de beoogde verhoging van de invoerrechten in de Unie kan de uitvoer van die goederen naar derde landen doen toenemen en zo leiden tot een ruimere beschikbaarheid aldaar.
- (10) Tegelijkertijd spelen meststoffen een belangrijke rol voor de voedselzekerheid en voor de financiële stabiliteit van de landbouwers in de Unie. Daarom moet worden gezorgd voor voorspelbare en voldoende toegang tot meststoffen tegen betaalbare prijzen voor landbouwers in de Unie, wat op zijn beurt moet bijdragen tot de stabilisatie van de landbouwmarkten. Tijdens een overgangsperiode zou de voorgestelde maatregel de intensivering van de productie in de Unie stimuleren en het mogelijk maken

alternatieve bevoorradingsbronnen afkomstig van andere internationale partners te versterken, waardoor het risico dat de meststoffenprijzen voor landbouwers in de Unie aanzienlijk zouden stijgen, tot een minimum wordt beperkt. Daartoe moet de Commissie nauwlettend toezicht houden op de ontwikkeling van de meststoffenprijzen op de markt van de Unie. Indien de meststoffenprijzen aanzienlijk stijgen, moet de Commissie de situatie beoordelen en alle passende maatregelen nemen om een dergelijke stijging te verhelpen.

- (11) De beoogde verhoging van de douanerechten is in overeenstemming met het externe optreden van de Unie op andere gebieden, zoals vastgesteld in artikel 21, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie. De betrekkingen tussen de Unie en de Russische Federatie zijn de afgelopen jaren, en met name sinds 2022, sterk verslechterd. Dit is te wijten aan de flagrante veronachtzaming van het internationaal recht door de Russische Federatie en met name aan haar niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde militaire agressie en grootschalige invasie van Oekraïne. Als reactie op de acties van de Russische Federatie ten aanzien van Oekraïne heeft de Unie sinds juli 2014 geleidelijk beperkende maatregelen ingesteld op de handel met de Russische Federatie.
- (12) De Russische Federatie is lid van de Wereldhandelsorganisatie. Vanwege de uitzonderingen die van toepassing zijn op grond van de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie, en met name artikel XXI van de GATT 1994 (uitzonderingen op grond van veiligheidsoverwegingen), mag de Unie momenteel echter de verplichting negeren om aan uit de Russische Federatie ingevoerde goederen de voordelen toe te kennen die worden toegekend aan soortgelijke producten die uit andere landen worden ingevoerd (meestbegunstigingsbehandeling), en wordt het haar niet belet hogere invoerrechten te heffen dan die welke zijn opgenomen in de lijst van tariefverbindenissen van de Unie voor de handel in goederen, indien de Unie dergelijke maatregelen noodzakelijk acht om haar wezenlijke veiligheidsbelangen te beschermen.
- (13) Ook de situatie tussen de Unie en de Republiek Belarus is de afgelopen jaren verslechterd als gevolg van de veronachtzaming van het internationaal recht, de fundamentele vrijheden en de mensenrechten door het regime en zijn steun voor de grootschalige invasie van Oekraïne door de Russische Federatie. Sinds oktober 2020 heeft de Unie ten aanzien van de Republiek Belarus geleidelijk beperkende maatregelen op het gebied van handel ingesteld.
- (14) De Republiek Belarus is geen lid van de Wereldhandelsorganisatie. De Unie is derhalve op grond van de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie niet verplicht goederen uit de Republiek Belarus een meestbegunstigingsbehandeling en andere behandeling in overeenstemming met die overeenkomst toe te kennen. Bovendien bieden de bestaande handelsovereenkomsten de mogelijkheid om maatregelen te nemen die gerechtvaardigd zijn op basis van toepasselijke uitzonderingsclausules, met name uitzonderingen met betrekking tot de veiligheid.
- (15) Deze verordening gaat overeenkomstig artikel 5, lid 4, van het Verdrag betreffende de Europese Unie niet verder dan nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken, Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel is het noodzakelijk en passend regels vast te stellen om de tarieven voor die goederen met onmiddellijke ingang te verhogen, ten eerste om de basisdoelstelling te verwezenlijken, namelijk ervoor te zorgen dat de betrokken landbouwproducten en meststoffen die van oorsprong zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische

Federatie en de Republiek Belarus de markt van de Unie voor die goederen niet verstoren, en ten tweede om uitvoering te geven aan de gemeenschappelijke handelspolitiek en de invoer door de Unie van deze goederen en meststoffen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus te verminderen uit bezorgdheid over de mogelijkheid dat die invoer negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de interne markt van de Unie en de voedselzekerheid van de Unie zou kunnen aantasten,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Voor goederen die zijn ingedeeld in de in bijlage I vermelde codes van de gecombineerde nomenclatuur (GN) en die in de Unie worden ingevoerd en van oorsprong zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus, geldt een aanvullend ad-valorem douanerecht van 50 %, dat van toepassing is bovenop het toepasselijke recht van het gemeenschappelijk douanetarief. Dergelijke goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus komen niet in aanmerking voor lagere invoerrechten voor beperkte hoeveelheden (tariefcontingenten), zoals deze van toepassing zijn omdat zij ofwel vereist zijn op grond van de verplichtingen van de Unie uit hoofde van de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie, ofwel zonder een dergelijke verplichting door de Unie zijn ingesteld.
2. Voor goederen die zijn ingedeeld in de in bijlage II vermelde tarieflijnen en die in de Unie worden ingevoerd en die van oorsprong zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie of de Republiek Belarus, gelden de volgende invoerrechten:
 - a) met betrekking tot de goederen van GN-code 3102:
 - i) 6,5 % ad valorem + 40 EUR/ton van 1 juli 2025 tot en met 30 juni 2026;
 - ii) 6,5 % ad valorem + 60 EUR/ton van 1 juli 2026 tot en met 30 juni 2027;
 - iii) 6,5 % ad valorem + 80 EUR/ton van 1 juli 2027 tot en met 30 juni 2028;
 - iv) 6,5 % ad valorem + 315 EUR/ton vanaf 1 juli 2028.
 - b) met betrekking tot de goederen van de GN-codes 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 en 3105 90:
 - i) 6,5 % ad valorem + 45 EUR/ton van 1 juli 2025 tot en met 30 juni 2026;
 - ii) 6,5 % ad valorem + 70 EUR/ton van 1 juli 2026 tot en met 30 juni 2027;
 - iii) 6,5 % ad valorem + 95 EUR/ton van 1 juli 2027 tot en met 30 juni 2028;
 - iv) 6,5 % ad valorem + 430 EUR/ton vanaf 1 juli 2028.
 - c) Onverminderd de punten a) en b) stelt de Commissie, indien de gecumuleerde invoervolumes van de in de punten a) en b) vermelde goederen de hieronder vastgestelde drempels bereiken, binnen 21 dagen een recht in op het in punt a), iv), respectievelijk punt b), iv), vastgestelde niveau voor de resterende invoer van deze goederen in de gegeven periode:
 - i) 2,7 miljoen ton van 1 juli 2025 tot en met 30 juni 2026;
 - ii) 1,8 miljoen ton van 1 juli 2026 tot en met 30 juni 2027;

- iii) 0,9 miljoen ton van 1 juli 2027 tot en met 30 juni 2028.
- d) De Commissie kan een uitvoeringshandeling vaststellen ter bepaling van de regelingen om toezicht te houden op de in lid 2 bedoelde invoervolumes. Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de in artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 bedoelde raadplegingsprocedure.

Artikel 2

1. De Commissie houdt gedurende vier jaar na de toepassing van deze verordening toezicht op de in de Unie geldende prijzen van de in bijlage II vermelde goederen.
2. Indien de prijzen van de in bijlage II vermelde goederen in de in lid 1 bedoelde periode aanzienlijk hoger zijn dan in 2024, beoordeelt de Commissie de situatie en neemt zij alle passende maatregelen om een dergelijke sterke stijging te verhelpen. Dit kan in voorkomend geval inhouden dat de tarieven voor betrokken goederen die worden ingevoerd uit andere landen dan de Russische Federatie en de Republiek Belarus, tijdelijk worden geschorst.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Zij is van toepassing met ingang van vier weken na de inwerkingtreding ervan voor de in bijlage I vermelde goederen.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

FINANCIËEL MEMORANDUM

BENAMING VAN HET VOORSTEL:

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus

BEGROTINGSONDERDELEN:

Hoofdstuk en artikel: hoofdstuk 12, artikel 120.

Begroot bedrag voor 2024: 24 620 400 000 EUR.

FINANCIËLE GEVOLGEN:

- ☐ Het voorstel heeft geen financiële gevolgen.
- ☒ Het voorstel heeft geen financiële gevolgen voor de uitgaven, maar wel voor de ontvangsten uit de traditionele eigen middelen, en wel om de volgende redenen:

In 2023 bedroeg de totale waarde van de invoer in de Unie uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus onder GN-codes die binnen de werkingssfeer van dit voorstel voor een verordening vallen en waarop de voorgestelde verhoging van toepassing zou zijn, meer dan 1,69 miljard EUR. Van dit totaal bedroeg de invoer van landbouwproducten 380 miljoen EUR en de invoer van meststoffen 1,31 miljard EUR.

Voor de invoer van betrokken meststoffen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus geldt momenteel een ad-valoremrecht van 6,5 %. Het grootste deel van de invoer van meststoffen in 2023 (516 miljoen EUR) vond plaats onder GN-code 3102 10 10. Er vond ook aanzienlijke invoer plaats onder de GN-codes 3105 30 00 (179 miljoen EUR), 3105 20 10 (151 miljoen EUR), 3105 40 00 (91 miljoen EUR) en 3105 59 00 (89 miljoen EUR). De totale tariefinkomsten voor de Unie uit de invoer van meststoffen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus bedroegen 85,2 miljoen EUR, vóór aftrek van de inningskosten door de lidstaten.

Op de invoer van de betrokken landbouwproducten zijn uiteenlopende rechten van toepassing. In 2023 bedroegen de totale tariefinkomsten voor de Unie uit de invoer van die goederen uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus 27 miljoen EUR, vóór aftrek van de inningskosten door de lidstaten. Voor deze landbouwproducten zal de verhoging van de tarieven door deze voorgestelde verordening naar verwachting deze handelsstromen aanzienlijk doen afnemen of zelfs stoppen. De inning van overeenkomstig de voorgestelde verhogingen voor landbouwproducten verhoogde douanerechten zal naar verwachting minimaal zijn (bijna nul), omdat de handelsstromen naar verwachting zullen verdwijnen als gevolg van de stijging van de tariefniveaus.

De inning van overeenkomstig de voorgestelde verhogingen voor meststoffen verhoogde douanerechten zal naar verwachting stilvallen wanneer de voorgestelde verordening aan het einde van de driejarige overgangsperiode volledig van toepassing wordt, omdat de handelsstromen naar verwachting zullen verdwijnen als gevolg van de stijging van de tariefniveaus. Verwacht wordt echter dat deze handelsstromen en de bijbehorende douanerechten tijdens de overgangsperiode aanzienlijk zullen blijven.

Op basis van de bovengenoemde factoren wordt de inkomstenderving voor de begroting van de Unie als gevolg van dit voorstel voor een verordening geraamd op maximaal 84 miljoen EUR per jaar vanaf het begrotingsjaar 2029: $[(85,2 \text{ miljoen EUR} + 27 \text{ miljoen EUR}) = 112,2 \text{ miljoen EUR bruto, inclusief inningskosten}] \times 0,75$.

Voor 2025, 2026, 2027 en 2028 zullen de gevolgen van het verlies aan traditionele eigen middelen voor de begroting van de Unie naar schatting veel lager zijn dan het voor 2028 berekende bedrag. De reden hiervoor is dat hogere rechten op meststoffen naar verwachting zullen leiden tot extra tariefinkomsten van 77 miljoen EUR per periode van 12 maanden (na aftrek van inningskosten), wat zal bijdragen tot een verhoging van de eigen middelen met 58 miljoen EUR. De nettovermindering van de eigen middelen zal daarom naar verwachting niet meer bedragen dan 26 miljoen EUR in de eerste 12 maanden van de toepassing (1 juli 2025 – 30 juni 2026), wat overeenkomt met 14 miljoen EUR voor de rest van het jaar 2025. Het is zelfs mogelijk dat de eigen middelen toenemen indien de daling van de invoer uit de Russische Federatie gedeeltelijk wordt gecompenseerd door invoer uit andere derde landen die niet in aanmerking komen voor tariefpreferenties in het kader van de vrijhandelsovereenkomsten van de Unie.

De derving van de ontvangsten uit de traditionele eigen middelen zal worden gecompenseerd door de bijdragen aan de eigen middelen op basis van het bruto nationaal inkomen (bni) van de lidstaten.